

Buchmüller Ferencné, sz. László Magdolna

Az interjút készítette, szerkesztette Buchmüller Péter

2010. augusztus-november

Család

Az én szüleim Budapesten ismerkedtek meg, mind a ketten Trianon után menekültek Magyarországra. Édesapámnak, László Antalnak érettségije volt, posta főfelügyelő volt Kézdivásárhelyen, de onnan el kellett jönnie, mert nem tette le a románoknak az esküt. Az édesanyám, Birkhofer Józsa szintén érettségizett, ő Pöstyénben dolgozott a postán, mert fiatalon meghalt az édesapja, és el kellett mennie dolgozni. Neki szintén el kellett jönni, mert ő pedig a csehszlovákoknak nem tette le az esküt. Így kerültek Budapestre a szüleim 1921-ben, megismerkedtek a 72-es postán, mert mind a ketten ott kaptak állást, és még abban az évben össze is házasodtak.

Édesanyám egyébként Bécsben született, az édesapja ott tanult orvos volt, és onnan helyezték őt ki Pöstyénbe fűrdőorvosnak, így került a család oda, de a nagyapám rokonságából sokan Bécsben maradtak. Az édes nagyapámat én nem ismertem, mert ő 1917-ben meghalt agyvérzésben, és akkor nagyanyám újránházasodott, és úgy lett új nagypapánk.

Édesapám és rokonsága pedig Erdélyben földbirtokosok voltak. A nagymamámat még ismertem onnan, neki a 11 gyerekéből 4 fiú a nagy háborúban veszett el. Bálint volt a legfiatalabb gyereke, ő nálam két vagy három évvel volt idősebb. A Géza bácsi pedig, a legidősebb bátyja apunak, ő főnt volt a minisztériumban csendőr... nem tudom, milyen rangban volt, nagyon magas rangban, ami miatt mindjárt a háború után elvették a nyugdíját. Ő már meghalt '42-ben, de elvették a nyugdíját, mert a felesége nem kapott utána semmit. Nem tudom milyen rangban volt, de piros csíkos nadrágban járt, arra emlékszem.

Hogy mennyi föld volt ott Erdélyben arra nem emlékszem, csak azt tudom, hogy olyan 10-12 hold jutott egy gyerekre, így apukámra is. Ott aztán volt erdőrész, legelő, szántó, meg minden az égvilágon.

Sződliget

1922-ben vették a szüleim ezt a telket Sződligeten, és 1925-ben jöttünk ide lakni. Én még Pesten születtem, és a legidősebb húgom is, utána költöztünk ki. Akkor itt édesapám épített egy kétszoba-konyhás házat fürdőszobával, spájzzal.

Aztán idekerültek édesanyám rokonai közül sokan. A nagypapámnak a testvére, Feri bácsi a szomszéd házban, a másik testvére, a Béla bácsi a másik szomszéd házban volt, és ide kijött édesanyám nagybátyja is, Wimmer Ferenc, aki Pesten a Markó utcában volt járásbíró. Úgyhogy a család így egybe lett aztán egymás után négy házban. Aztán 1934-ben meghalt az édesanyám mostohaapja, és akkor a nagymamám és még a dédanyám is eljöttek Pöstyénből ide, Sződligetre. A dédnagymamám, az ómama aztán 105 évesen halt meg itt nálunk. A pöstyéni házat eladták és akkor ehhez a házhoz hozzá lett építve, hogy elférjünk. Tudom, pólyás volt az öcsém, és a pólyában, egy mackóban hozta haza anyuka a pöstyéni pénzt. Akkor a felső szinten lett egy előszoba, ebédlő, háló, két gyerekszoba, fürdőszoba, az alsó szinten pedig konyha, pince, spájz, ilyenek.

Amikor idekerültünk, akkor szinte az egész település üres volt, mert ez tulajdonképpen egy nyaralótelep volt, és akkor kezdtek itt parcellázni. Mondhatjuk azt is, hogy egy tisztviselőtelep alakult itt, mert az itteniek közül legtöbben bent Pesten voltak tisztviselők. Az egész utca üres volt, csak fel Vác felé, a Határ útnál voltak házak, azon túl pedig fegyencelep volt itt. A fegyencek dolgoztak ott, marhával foglalkoztak, teheneket tartottak, és kocsival minden reggel hordták házhoz a tejet: egy fegyőr meg egy fegyenc. Gyönyörű szőlőjük is volt, gyümölcsösük és zöldséges, minden, és a piacon is árulták itt a Fő téren, amit természetek.

Úgy a harmincas évek végére, a negyvenes évek elejére azért nagyjából beépült a település, de úgy igazán csak a háború után. Viszont volt rengeteg vendéglő már akkor is. A Katinka néni a Vasúti Vendéglőben volt, akkor a Tas néni volt ott a másik utcában, akkor a Kádár vendéglő volt, a Bedő, a Tar bácsi a Duna-parton, szóval annak ellenére, hogy nagyon kevesen laktak, mégis nagy élet volt a faluban. Aztán a falu másik határától volt a Flochnak a birtoka. A Floch-Reyhersberg Alfréd volt itt a földbirtokos. Nagyon rendes volt, szerették is az emberek. Ez a Floch, ez olyan

ember volt, hogy év végén, aki a legelevenebb gyerek volt – az mindegy hogy jól tanult vagy sem, de rossz volt, szóval nem lehetett megzabolázni –, az mindig jutalmat kapott tőle. És egész nagy összegeket, mert 10 pengőt. Volt olyan is, hogy egyszer összeveszett a Floch a templomban a pappal. Bejött mindig a templomba, jó napot kívánt mindenkinek hangosan, és akkor fölment a karzatra és onnan nézte a misét. Egyik éjjel együtt mulattak a Bartos Géza plébánossal, és valamin összevesztek. Akkor a prédikáció alatt fölment megint csak a karzatra, és onnan szidták egymást a pappal a prédikáció alatt. Ilyen dolgok is történtek minálunk.

Hétköznapi élet

A divat körülbelül ugyanaz volt akkor is, mint most. A félhosszú volt leginkább, tehát nem kihívó, szolid ruháink voltak. Az iskolában egyenruha volt: fekete magas szárú cipő, fekete harisnya hétköznapi, ünnepnapokon mogyorószínű harisnya, rakott szoknya, matrózblúz, hétköznapi csíkos, ünnepnap fehér matrózblúz. Szóval ez volt, rendesen öltözködtünk. Munkaruha nem volt egyikünknek sem. A ruháinkat Pesten vettük, a postásoknak volt egy boltja, ahol részletfizetésre tudták venni a kabátot, a ruhát. Cipőt viszont csináltattuk a Lovasi bácsival, ő volt a cipész; mindig csináltatott cipőnk volt. Vásároltunk ruhát, de volt varrónő itt, a Korma Julika, és akkor vettünk anyagot ő pedig megvarrta nekünk, amit akartunk. Volt még a Dely néni is, ők varrtak nekünk ruhát, nyári ruhákat főleg. Ősszel, télen, tavasszal mi csak az iskolai ruhákban voltunk, nem volt külön ruha. Cipőt, ruhát azt mindig megkaptuk, olyat, amire vágytunk. Divatosan öltözködtünk, akkor volt ezek a klipszek, de nekünk inkább fülbevalóink voltak és arany nyaklánc. De iskolába nem vihettünk semmilyen ékszert, egyedül a fülbevalót engedték meg, semmi mást a zárdában. A felső iskolába már vihettünk ékszert, a négy polgári után, akkor már 14 évesek voltunk.

Mikor iskolások voltunk, reggel kaptunk tejet, kakaót vagy kávét, hozzá egy szelet vajjas kenyeret. Anyukáék naponta 3 liter tejet vettek. A fegyencek hozták a tejet, mert itt volt ugye, a fegyenctelep, és egy nagy tehenészetük volt, és azok hozták mindig, rengeteg tejet vettünk. Tízórára kaptunk szalámis zsemlét, amit én például mindig elcseréltem. Az elemibe járt egy sződi kislány, a Mikes Erzs, akinek az édesanyja süthet saját kenyeret, köménymagos, barna zsíros kenyeret és akkor cseréltünk. Ő ette a téliszalámisat én meg a zsíros kenyeret.

Otthon nálunk csirke volt nevelve, és három-négy disznót vágtunk egy évben. Kacsákat is neveltek apukáék, mindent az égvilágon. Apukának keltetőgépe is volt a pincében, száz tojást tudott egyszerre kikeltetni, ezek mind voltak.

Itt volt a Birszki néni, ő vezette a háztartást, ő főzött, mindent, de ő nem mosott, nem takarított. Nekünk kellett, igaz, hogy csak én voltam befogva, nekem kellett az én szobámat kitakarítani. Viszont egy héten egyszer jött a takarítónő, a Birszki néninek a menyé, ő végigtakarította, fölmosta a lakást, akkor vikszelve voltak ezek a padlók minden hónapban, az én szobám is. Anyukámnak mindig volt segítsége. Mosónő mosta a ruhákat az udvaron, a Kelemen néni. Volt varrógépünk a nagymamámtól, én örököltem, mert egyedül én tudtam varrni. A varrógépet anyuka csak arra tartotta, hogy volt egy asszony, aki mindig eljött a házhoz – akit már mondtam, a Kormai Julika –, és itt a háznál varrt, mert anyukám nem tudott se kézimunkázni, se varrni, de még főzni sem. Az édesapja Pöstyénben orvos volt, és megszokta ezt a miliőt, csak hát mikor a nagypapa meghalt, akkor persze neki is el kellett mennie dolgozni. De nem sokáig, mert mikor születtünk mi, onnantól kezdve már nem járt be a hivatalba, hanem otthon maradt a háztartást vezetni, de végül azt sem ő vezette.

Aztán, amikor volt befőzés, azt is a Birszki néni csinálta. Üstben főzte a szilvalekvárt az udvaron. Volt egy férfi, a Kelemen András bácsi, aki a szőlőt meg a gyümölcsfákat kezelte, meg a kertet. A kertben zöldség nem annyira, inkább gyümölcs volt. Bor sem igen volt, mert megettük a szőlőt. Bort apuka hozott minden hónapban két hordót. 20 literes hordókban hozták a postán ingyen Gyöngyösről. Amíg Erdély itt volt, addig erdélyiektől vett házi pálinkát. Utána az összeszedett gyümölcsöket kifőzték itt Sződligeten, akkor nem volt ilyen drága a kifőzés. Ahol kifőztük, ott azt csinálták, hogy ha mondjuk lett 100 liter, abból 50 liter apukáé, 50 liter a kifőzőé... de hát annyi soha nem volt, mert mi megettük inkább a gyümölcsöket.

Mi egyébként tegeztük a szülőket, nagyszülőket, rokonokat, mindenkit tegeztünk, csak a cselédeket és az alkalmazottakat magáztuk, a többit mind tegeztük. Ez volt a különbség köztünk. Én a Birszki nénit soha nem tegeztem le, a Kelemen Mariskának az anyját, azt se tegeztem le, csak magáztuk, ez megvolt közöttünk.

Mikor iskolások voltunk, akkor mindig 2 órakor ebédeltünk, addigra apukám is itthon volt. Az ebédlőben ettünk, a Birszki néni fölhozta az ebédet letről. A vasárnap, az egy ünnep volt, mert akkor a reggelit is együtt töltötte a család, az ebéd is együtt volt, és korán szoktunk vacsorázni – 7 óra és 8 óra között –, mert 8 után apukáék elmentek táncolni, vagy elmentek moziba vagy színházba, szóval mindig mentek valahova, mi meg itthon voltunk gyerekek. Nekünk már 8 órakor le kellett feküdni, akármi volt. Aztán vasárnap elmentünk a templomba a reggeli misére, utána a férfiak bementek a vendéglőbe, ott nagy színpad volt, és végig az egész egy nagy terem volt. Ott volt kuglipálya, kugliztak, biliárdoztak, délben hazajöttek, idehaza megebédeltünk, délután mentünk megint valahova. Elmentünk a cukrászdába, vagy összejött a társaság, és nyáron a strandra jártunk. A strandon tánc helyiség volt szintén, csónakok voltak; nekünk is volt csónakunk, egy 18 méter hosszú két pár evezős. Mi még jártunk repülni is Budaörsre vitorlázóval. A Kati húgommal mind a ketten jártunk oda.

A menü nálunk általában a következő volt: leves, hús, hozzá garnirung, feltét, sütemény, alma, és sajt ebéd után és a feketekávé. Mi gyerekek nem kaptunk, csak a felnőttek kaptak feketekávét. Aztán voltak a böjti napok pénteken. Akkor például túrót ettünk tejföllel – mindenki úgy, ahogy akarta, ki cukorral, ki sóval –, az volt a vacsora, egy böjtös étel. Szerdán, pénteken mindig tészta nap volt. Vacsorára általában hideget ettünk, néha anyukáék csináltak reszelt májat, vagy valamit, szóval olyan gyors, egyszerű ételeket. Mindig volt sütemény, az nekünk mindennapos dolog volt.

Az ételt jégszekrényben tartottuk. A jeget mindig az Adamecz bácsitól hoztuk; a templomnál volt a boltja. Az volt a hentes, és akkor annál volt a jégverem, és mindig hoztak bele jeget. A jégszekrény pedig olyan volt, mint egy éjjeliszekrény, úgy nézett ki. Aztán volt olyan is, hogy a kútba eresztettük le a dolgokat hűteni. Gáz akkor még nem volt, fával tüzeltünk, de nálunk nem volt kemence, vagy ilyesmi, hanem cserépkályhák voltak minden szobában.

A születésnapok, névnapok mindig nagyon meg voltak tartva. Ó, milyen zsúrok voltak nálunk! – torta, tejszínhabos kakaó meg minden. Anyuka rendezett szilvásgombóc evő versenyt, akkor üstben főztek vagy ötszáz szilvásgombócot. Nyáron pedig

sokszor szalonnasütés volt a kertben utána. Az ünnepeket mindig ajándékot is, mondtam, azt, amit akart. Én mindig könyvet kértem, én karácsonyra is mindig könyvet kértem, ezért kaptam rengeteg könyvet.

Szórakozás, kultúra

Anyukám ugye, nem dolgozott, és a háztartásban sem volt túl sok dolga, de megvolt a napi beosztása az itteni barátnőivel. Egyik napon egyikhez mentek, másik délután a másikhoz. Vagy a keresztanyámhoz mentek, vagy a Szokol néniékhez, vagy a Soósékhoz, vagy a Benkőékhez, négyen-öten voltak, minden délután másnál. Kártyáztak, abban az időben nagy divat volt a kanasztázás, és a rómi. Akkor még rádió sem volt abban az időben, mikor ők éltek, úgyhogy ilyen teadélutánokat tartottak. Hát detektoros rádióink csak olyan '25-ben, '26-ban lett, egy túvel kellett a kristályt fogni, hogy tudjuk hallgatni fülhallgatóval. Utána jött be az a híradórádió, ami egy ilyen láda volt; abban mindig csak egy műsor ment. Másik nagy élményünk volt nekünk – akkor olyan 11-12 éves voltam –, amikor a Zeppelin ment itt el fölöttünk, mi pedig szaladgáltunk alatta.

Nappal iskola után mindig szabadok voltunk gyerekkoromban, játszhattunk egész nap, de minden este legkésőbb 6 órakor itthon kellett lenni, nyáron 7 órakor. Szigorúak voltak a szüleim, amikor nagy lányok lettünk gardedám nélkül nem mehettünk se táncolni, se mulatságba. Mindig anyuka kísért, akárhova mentünk, s ha Felsőgödre mentünk táncolni, oda már csak gardedámmal mehettünk.

Szüleim nagyon nagy társadalmi életet éltek. Színelőadásokat tartottak, itt volt Leányegylet, Legényegylet, az Asszonyok Egyesülete, a Települők Egyesülete... és teadélutánok voltak mindenhol. Anyukám rengeteget járt operába, színházba, és sokszor minket is magával vitt, akkor mentünk mindnyájan. Akkor még Erdély mihozzánk tartozott, és elvittem az erdélyi nagybátyámat, a Bálintot, aki nálam két évvel volt csak idősebb, apukának a legkisebb öccse volt. Elmentünk a színházba, és mikor kimentünk a szünetben a büfébe – ittak a fiúk sört, mi szódavizet, és akkor valamit ettünk –, egyszer csak látom, hogy a nagybátyámnak remeg a keze. Mondom, mi van, rosszul vagy? Nem, azt mondja, csak csodálkozom, hogy te olyan nyugodtan vagy, nem zsibbadt el a lábad? Mondom, miért kéne elzsibbadnia? Azt

mondja, nem tudom, éntőlem ellopták a széket. Hát szegény, akkor volt életében először színházban, falusi gyerek volt, és nem tudta, hogy le kéne hajtani a széket. Szerencsétlen állva töltötte az egész első felvonást.

Aztán majdnem minden héten – 16-17 éves korom óta, amikor már Pesten voltam – minden nagyobb operára mentem ki Bécsbe a nagynénémhez. Amikor bejártam dolgozni Pestre, kettőkor végeztem, 2 óra 17-kor indult a vonat a Nyugatiból, ami Bécsben volt 5 órakor. Elmentem a nagynénémhez Perchtoldsdorfba, hát az anyyi, mintha Budapestről Újpestre mennék villamossal. Lefürödtem, átöltöztem – ott voltak kint a ruháim –, és mentünk este színházba, operába, valamit mindig néztünk. Előtte a Kursalonban uzsonnáztunk, az ma is megvan még.

Egyedül én voltam nagy bálon Pesten, az egyetemisták bálján. Akkor volt az első báli ruhám, első bálozó voltam. Imre unokatestvéremmel mentünk bálba, de anyukám oda is elkísért és ott voltak katonatisztek is. Ott volt az, hogy fölkért egy fiú egész este, volt bálkönyvem, amibe beírták ki melyik táncomat kéri – lefoglalták. Egy katonatiszt fiú minden táncomat lefoglalta. Nem tudtam a nevét, és megkérdeztem, hogy hívják. Azt mondta, fontos, mondtam, nekem nem fontos. Elmondta kétszer, de tessék elhinni, fontos, nekem nem, mondtam és otthagytam. Akkor az Imre odajött és azt mondta, ne csináld ezt, miért hagytad ott? Mondom, mert mondtam neki, hogy mondja meg a nevét, és azt mondta, hogy fontos, és mondtam, nekem nem fontos. Azt mondta, hát Fontos Lászlónak hívják. Akkor odavitt hozzá, és bocsánatot kértem tőle, mert haragudott, de ha mondta volna utána, hogy Fontos László, akkor más, de azt mondta csak Fontos, mert tovább nem engedtem mondani. Na, ez volt az első bálomon az élmény. Táncoltam egész éjjel. Reggelig ott voltunk, anyuka szegény anyyira álmos volt már, de reggel jöttünk csak haza.

Itt Sződligeten is voltak szüreti bálók, farsangkor meg minden nap volt valami jóformán. Szóval itt egy nagy élet volt, és soha nem volt eltörve semmi, nem rongáltak, szóval ilyen, hogy betörik az ablakokat, meg a vasúton betörik a bejáratot, nem volt. Mi szórakoztunk csak, de nem randalíroztunk. Itt soha nem is volt a faluban betörés, vagy rablás, én legalábbis nem emlékszem ilyesmire.

Könyvet nagyon sokfélét olvastam. Mindig nagyon sok könyvem volt, főleg magyar, de külföldi szerzőktől is. Annak idején voltak ezek az olcsó, filléres könyvek is. Én két pengőt fizettem a könyvekért havonta, mikor már dolgoztam, de akkor nekem a fizetésem 220 pengő volt, úgyhogy könnyen vettem. Karinthy könyvek, Ady összes műve, Petőfi... mind megvoltak. Volt itt Sződligeten egy zsidó árus, aki hozta a könyveket lánykoromban. Mint asszony aztán már mentem a boltba, antikváriumokba. Nagyon sok könyvem volt. Viszont én soha nem szerettem az újságot, én később is csak a Nők Lapját járatam, a Fürge Ujjakat – olyat, amiből tanulni lehetett. Meg volt a nyugatosoknak egy havi újságja, amit vettem; nagy írók írtak benne, Móricz Zsigmond például – azt szerettem.

Aztán mi zenélni is tanultunk: a Kati húgom hegedülni, én zongorázni, a másik húgom is zongorázni tanult, de anyuka játszott igazán szépen. Sokszor volt úgy, hogy anyuka leült és minékünk játszott mindent; olyan gyönyörűen zongorázott, és énekelni is nagyon szépen tudott. Föltekerte a szőnyeget, és táncoltunk. Amikor már volt gramfonunk, akkor az ment, kézzel kellett tekerni. Mindenféle lemezünk volt, magyar nóta, tánczene, ami abban az időben divat volt.

Sződligeten volt a vasútnál mozi is. Egy héten háromszor, szerda, szombat és vasárnap délután 2-kor volt a vetítés. Arra a vasárnapi matinéra mentek a gyerekek, akkor csak nekik volt előadás. A Floch földbirtokos beült oda, végignézte a gyerekekkel és ha csöndben voltak, akkor adott 5 pengőért cukorkát. Bevásárolt anyyiért. 5 pengő akkor nagy pénz volt, mikor 2 fillér volt egy Boci csokoládé. Megvette a cukrot, és kiosztotta a gyerekek között, mindegyik kapott.

Búcsú Sződligeten nem volt. Augusztusban van a Mária-búcsú, de akkor semmi nincsen itt; nagy búcsúba Vácra jártunk, és Sződön volt még nagy búcsú. Itt nem volt, mert ez csak egy nyaraló-telep volt tulajdonképpen. Eleinte templom sem volt, a templom is '36-ban vagy '37-ben... így lett valahogy építve. A Határ úton a Barácsi bácsinak a házában volt egy szoba átadva, egy kis helyiség, és ott volt a kápolna, oda jártunk misére is és gyónni is. A templomot anyukáék táncolták meg hozták össze, mert színdarabokat rendeztek – hát minden hónapban volt itt színdarab, volt úgy, hogy kétszer is –, ezeknek a bevételét összegyűjtötték, és abból lett építve a katolikus templom. Egy közös adakozás volt ez, szóval mindenki adott hozzá. Akkor

ugyanígy fölépítették a református templomot, arra is így szedték össze a pénzt. Az már a végére került, az evangélikus templom, ami nem is lett befejezve. Ott van kint a vasútnál, az is felépült, csak nem lett befejezve, mert jött a háború.

A Duna-part

A Duna-part régen csodálatos volt. A strandon voltak öltözőkabinok, akkor voltak ilyen kis faházak, amiben meg lehetett szállni. Négy tenispálya volt, oda jártunk teniszezni, télen pedig a tenispálya megszűnt, és akkor korcsolyapálya volt. Este végig tánc volt, zene a korcsolyázáshoz. Volt lent két vendéglő, a Tar bácsinak és a Joó bácsinak a vendéglői. Alulról világított táncter volt... itt olyan élet volt, hogy azt el sem tudják képzelni. Volt egy kis patak, azon egy gyönyörű híd, és a mellett végig száletlik [*kerti pavilonok – a szerk.*] voltak fölépítve. Volt ott is egy színpad, ott is sokszor szerepeltünk, táncoltunk.

Nagyon sokan jöttek Pestről minden hétfvégén, sátrak voltak mindenhol felállítva. Nagyon szép sóderos strand volt, és aztán jól tönkretették, mindent tönkretettek itt. Hát érdemes most megnézni a Duna-partot.

Augusztus 20-án, Szent István napján volt csónakfelvonulás. Mindenki feldíszített egy csónakot és akkor verseny volt. Mi megcsináltuk a Szent Jobbot: az én jobb bőrkesztyűm lett a Szent Jobb, azt tömtük ki korpával, a fiúk megcsinálták a vázat olyan hasonlóan, és a csónakba fölállítottuk, és az edénybe csináltunk ilyen görögtüzet. De nem mi nyertük az első díjat, a második díjat kaptuk, és nem tudom már, hogy ki nyerte meg a versenyt. De élet folyt a Dunán. Amikor volt hétvége vagy szabadidő, akkor csónakkal átmentünk a túloldalra, és ott főztünk bográcsban, vagy kukoricát, krumplit sütöttünk.

Nyáron aztán mi minden évben mentünk nyaralni. Apukának volt egy hónap szabadsága abban az időben. Volt úgy, hogy beültünk csónakba, és fölvitettük hajóval magunkat Bécsig, meg volt, hogy Passau-ig is fölmentünk, és onnan csónakkal leúsztunk. Mindig este, ahol megálltunk – vagy délben – megfőztünk a parton, este kicsi tábortűz volt, sátorban aludtunk, s jöttünk haza, elment az egy

hónap. Akkor másik nyáron elmentünk biciklivel Erdélybe, de végig biciklivel, a család. Ahol akartunk, ott közben megálltunk, de elment az egy hónap mindig.

Játékok

Gyerekkorunkban az egész falu a mienk volt, mert annyira kevesen laktak itt. Mindenfélét játszottunk, például csendőrrablót, az egész falu a mi játszóterünk volt. Ródlipálya volt itt a Vörösmarty utcán, fölmentünk – most is van emelkedő, de akkor valahogy magasabb volt, vagy mi kicsik voltunk, és magasabbnak láttuk –, és onnan egész az út végéig lecsúsztunk.

Rengeteget sportoltunk is: eveztünk, úsztunk a Dunán, még vízilabdáztunk is, akkor bicikliztünk, futballoztunk, kézilabdáztunk. Télen pedig ugye, korcsolyáztunk, sokszor be is szakadtunk valamelyik tóba. Olyan veszélyes dolgokat csináltunk, például télen zajlott a Duna, és mi egyik jégkockáról ugráltunk a másikra. Most már nem merném megcsinálni. Hát aztán volt, mikor ráfáztunk: a fogaimat is úgy vesztettem el, hogy a csónakot egy nagyobb hajóhoz kötöttük és fölhoztuk magunkat Vácon túlra. Egyszer, mikor így eleresztettük magunkat, akkor alákerültünk az utánunk következő hajónak, megütöttem a villában a számát, és fertőzést kaptam, és egyszerre ki kellett húzni a fogaimat. 20 éves voltam, és fogak nélkül! Én szerencsésen csak a fogaimat vesztettem el, de a Zseni barátnőm, ő szegény tüdővést is kapott, tüdejére ment, majdnem meghalt.

Akkor csináltunk ilyen csínytevéseket is. Mindig kirántott csirke volt, vagy akármilyen hús, ami csonttal járt, azt mi elvittük, összegyűjtöttük, és akkor ilyen húzós csöngők voltak. Rátettük a csöngőre a spárgát, a spárga végére a csontot és a kutyás házakba. Mindig az árokból lestük, hogy hányszor jön ki a néni meg az ember, és csak csönget, és senki sincsen ott. Aztán, mikor már nagyobbak voltunk, akkor jártunk háztól házig, éjjelizenét adtunk. Aztán volt, amikor a Benkő bácsi a bilivel öntött le bennünket, mert zavarjuk. Ezeket szombaton este csináltuk, és a lányok mondták, hogy kaptak éjjelizenét, és büszkélkedtek, mi meg neveltünk rajtuk. Úgy mentünk, hogy a Kati húgom, akkor itt volt nekem egy tanítványom, a Hetényi Kornél, ő tangóharmonikázott, akkor a Szokol gyerekek, a Gabi, a Jancsi, a Miki meg én – mentünk, énekelünk éjjel végig a faluban.

Egyszer ki akartuk hallgatni a fiúkat a Gabival meg a Zsenivel, és már nem is emlékszem, hogy ki volt még az, akivel voltunk,. Akkor jöttek a fiúk, és mi – hogy ne vegyenek észre – lefeküdtünk a templom mellett a sövénynél. Majdnem hogy lepisiltek a fiúk, mert megálltak ott és beszélgettek, azt' egy félreállt és pisilt. Jaj, sokat kihallgattuk, hogy kik mit beszélnek. Még azt is megcsináltuk, hogy kicseréltük a Vasúti fasoron a Kremmer Zseniéknek a kapuját, elhoztuk ide mihozzánk, a mi kapunkat elvittük a Benkő bácsiékhoz, a Benkőékét a János Tibiékhez. Elcseréltük a kapukat, aztán másnap mindenki dühöngött, mi meg neveltünk, hogy mindenki keresi a magáét.

Nyáron csináltunk olyat, hogy tőköt kifaragtunk, beletettünk egy gyertyát, akkor nagy lepedőt elloptunk hazulról, és elmentünk ijesztgetni az embereket az erdőben. A Duna-parton táncoltak az emberek, mi meg erdőben ijesztgettük, akik jöttek. Én fölültem az Imrének a vállára, a Kati az Öcsi vállára, a Gabi a Jancsiéra; magasan voltunk, úgy tartottuk a lepedőt fönt és a tőköt a fejünkön. Aki fölül volt, az nem is látott semmit, csak aki alul. Dülöngéltünk és ijesztgettünk. Előfordult olyan, hogy leégett a gyertya és valamelyiknek kiégett a haja is.

Iskola

Általános négy osztályt itt Sződligeten végeztem, és a testvéreim is. Utána négy polgárit a Váci Római Katolikus Polgári Leányiskolában, ami már egyházi iskola volt, ott apácák tanítottak. Az idősebb húgom, Kati is oda járt, a másik, Évike Pomázon volt bentlakásos intézetben. Az öcsém pedig a Váci Piaristáknál kezdte a gimnáziumot, ahogyan odajártak az unokaöcsém is. De 1944-ben az oroszok, mikor bejöttek, ők a piaristákat megszüntették, öcsémet kitették, és akkor elment a Bánki Donátba, és ott érettségizett az öcsém. A taníttatásunk nem volt ám olcsó mulatság, nekem az elemiben 8, a polgáriban 10 pengő volt a tandíjam havonta, és mindünknek volt tandíj, az összes gyereknek. Aztán még erre rájött Vácra az útiköltség, aztán pedig Pestre, de apukám egy keresetből mégis ki tudta fizetni.

Az általános iskolában, olyanokra emlékszem, hogy ha valami rosszat csináltunk, akkor kaptunk egy piros nyelvet a Lívia nénitől. Oda akasztotta a hátunkra, és úgy kellett hazamenni az utcán, hogy mindenki lássa, rossz voltam.

A polgáriban Vácon aztán nagyon nagy volt a fegyelem. Egyenruhánk volt és egyensapkánk is. Minden nap úgy kezdődött, hogy sorba kellett állni, és párban, kézen fogva mentünk reggel egy rövid misére, utána mentünk be a tanterembe órára. Aztán ott a nagy fegyelem dacára nagyon sokat kitoltunk a tanárainkkal. Volt egy apáca, Ilona nővér, főleg vele, ő tanította a számtant. A tanterekben vaskályhák voltak, és hogy ne legyen megtartva az óra, megcsináltuk, hogy a radírt a kályha oldalára húztuk és olyan jó büdös volt, hogy nem igaz. És akkor erre ő azt mondta, hogy nem baj, megcsináljuk a számtanleckét, mert följajánljuk a Jó Istennek, nem tudom, melyik szentnek a nevében. Kinyitjuk az ablakot, és azért dolgozunk. És kellett abban a bűzben csinálni a példákat. Akkor úgy toltunk még ki vele, hogy minden héten járt az egyetemre – mert tanult még a mellett, hogy tanított –, és ott körülálltuk, az egyik lánynál volt biztosítótű, rátettünk egy papírt a hátára, amire az volt ráírva, pléhorrú kénpatkány eladó, és úgy ment végig Pesten. Szóval ilyeneket csináltunk.

A Juliska néni volt a portásnő, vele is sokat kiszúrtunk. Loptuk a fát, mert ki volt adva, hogy mennyi tüzelőt lehetett használni, aztán fáztunk a termekben. Körülálltuk mindjárt, hogy ne lásson aztán a másik kettő vitte fel a fát.

Hittanórára mindig jött egy pap. És szegény Tesánszky Ica bement a szekrénybe, és mi rázártuk az ajtót – közben megjött a tisztelendő úr –, és egész hittanóra alatt ott bent volt a szekrényben. Ott tüsszögött, akkor mi is kezdtünk tüsszögni, ugye, hogy ne vegye észre, hogy a szekrényből jön a hang. Szóval ilyen csínyeket csináltunk. Akkor az Ica bezárt bennünket a terembe, a fél osztály pedig ki volt zárva, mert szünetben ki kellett menni a folyosóra, és a fél osztályt az Ica bezárta és a kulcsot meg eldugta, és akkor nem tudtunk bemenni, elmaradt a földrajzóra majdnem végig, mert nem találtuk meg a kulcsot.

Érdekes, Ica nagyon eleven volt, sok zúrt csinált, ilyen játék dolgokat pedig ő apáca lett végül. Tudniillik annak a szülei fölneveltek két lányt és három fiút. Két fiút betettek

papnak, ők ingyen tanultak, a másik fiút a katonaiskolába küldték, hogy ne kelljen fizetni, az Icát apácának adták, a másik lányt nem tették sehova, mert ő volt a legfiatalabb és őt még nem tudták sehova küldeni, mert 10 éves volt, mikor jött a felszabadulás. Pedig szegény Ica olyan szerelmes volt 18 éves korában, majd megőrült, úgy szeretett egy fiút, és mégis be kellett neki vonulnia. Érettségizett, és másnap már bevonult a zárdába, beöltözött apácának. Olyan szép kis apáca volt. Hát ő is az egyetemet úgy végezte el, mint apáca, szóval első elemitől kezdve ő már így volt számon tartva, hogy apáca lesz. A szülei aláírták a papírt, szóval el volt döntve.

Vác után Pesten textiltechnológiára jártam, ott érettségiztem. Az Ó utcában volt ez az iskola, ma is ott van. Én akkor ki akartam menni Ausztriába, hogy elvégezzem a textiltervező szakot, az csak ott volt kint annak idején. Megvannak valahol még a német szakkönyveim. 18-19 éves voltam, és akkor kimentem Ausztriába, ami akkor ugye, már Németország volt az Anschluss miatt. Ott tanultam, de fél év után le kellett volna tenni az esküt a németeknek, hogy én a német állampolgárságot fölveszem. Köteleztek, hogy vagy ez, vagy hazajövök, és így inkább akkor hazajöttem.

Háborús évek

Hát én nagyon boldogan fogadtam Erdély visszatérését, mert édesapámnak a rokonaival és az unokatestvéreimmel tudtam találkozni, mert azok mind Erdélyben laktak. Akkor nagyon boldogok voltunk. A nagynéném viszont pórul járt, mert akkor kaptuk vissza Kassát, és ő kiment oda '42-ben. Kassa visszajött, ő itt a házát eladta, azon vett Kassán egy másik házat, az a ház meg ott maradt, mert őt áttették Magyarországra a háború után megint.

1944-ben jöttek be a németek. Én akkor lent voltam Somogyban a nagynénémnél, mert a nagybátyám meghalt, és annak a temetésén voltunk Dombóváron. Dombóvárról Csoma-Szabadiba mentünk vissza a lakásba, mikor bejöttek a németek, nem tudom március hányadika volt. Bejöttek a németek, keresték a nagybátyámat, és el is vitték a nagynénémet, két napig nem volt odahaza. A férje kommunista volt, elismert kommunista, Mayer József. A nagynénémet két nap múlva visszaengedték, addig mi anyukámmal voltunk a gyerekekkel, mert volt neki két fia

és két lánya, négy gyereke volt. Kitétték a nagynénémet a postáról – mert ott volt Csoma-Szabadiban postamester –, kitétték őt a postáról a férje miatt, annak dacára, hogy a férje meghalt. És akkor mi anyuval hazajöttünk utána.

A háború alatt aztán sajnos meghalt az egyik unokatestvérem, akit anyuka nevelt, mert ugye, már korábban meghaltak a szülei. Mint orvos, az Imre úgy halt meg. A másik unokatestvéremről, az Öcsiről ma se tudunk, hogy mi van, ő hajóskapitány volt, az ország legfiatalabb hajóskapitánya. 1923 január 11-én, én meg áprilisban születtem, ennyi volt köztünk a különbség, és a bátyja, az Imre két évvel vagy három évvel volt idősebb, mint mi. Tudom, mikor én érettségiztem, Imre végzett orvos lett már. Kint az erdélyi havasoknál, a Gyilkos-tó ahol van, ezen a részen valahol halt meg, mikor az oroszok jöttek be '44-ben.

Én voltam kint utoljára Erdélyben, apukáéknak a vagyonát eladtam, a birtokot. Azért volt harag köztünk, a Bálint nem haragudott rám Isten nyugosztalja szegényt, de a felesége nagyon, mert ő arra számított, hogy oda lesz adva nekik, de én annak adtam el, aki fizetett érte. Én reggel jöttem el 5 órakor, és 10 órakor már bent voltak az oroszok Erdélyben, Kézdivásárhelyen. Olyan gyorsan ment, egész végig előttük jöttem haza Magyarországra. És hát akkor eladtam ottan az erdő részt, eladtam nem tudom, hány hold szántóföldet, eladtam a legelőt, mert ezek mind külön voltak. Megvannak még azok az emberek, akik megvették tőlem, hát, akik tudtak pénzt adni, mert tudtuk, hogy az oroszok már nagyon itt vannak a Békás-szorosnál.

Pesten laktam 1941-től '44-ig, pontosan a Medve utcában, aztán a Táttra utcában laktam, a földszinten volt a lakásom. Először postán dolgoztam 1942-től, a rádióosztályon a 62. Postahivatalnál. '44-ben egyszer be akartam jönni a hivatalba, elindultam, hogy megyek dolgozni a postára – mert 2 órára jártam be –, és egy óra körül voltam a Margit-híd budai hídfőjén, de nem tudtam fölszállni a villamosra, nem fértem föl. És akkor bezuhant a villamos. Hát véletlen életben maradtam. Nem fértem fel, olyan zsúfolt volt akkor, mert ugye, váltás előtt volt – 1 óra lehetett, fél 2 –, és hála Istennek nem tudtam fölszállni, csak a következőre. De még csak elindultunk, még nem értünk a híd bejárójához, ott leszakadt a híd, fölrobbantották a németek. Ez borzalmas volt: ott az emberek, az a sikoly... és mi meg még a következővel nem értünk be a Margit-híd bejáróig se, épphogy elindultunk. A híd előtt jóval volt a

megálló, volt akkor ott egy nagy áruház. Szóval leszakadt a híd, és nem tudtam menni dolgozni, de örültem neki, minden rosszban van valami jó egyes embereknek. De valami borzalmas volt, mert mi is megálltunk rögtön nyílt pályán és olyan nagy robbanást hallottunk... azok a sikolyok... zsúfolt volt minden, úgy lógtak a lépcsőn az emberek.

Aztán, amikor Pesten laktam és dolgoztam, akkor a Vöröskeresztnél is tag voltam. Ugye a betegeket ápolni kellett, ezeket a kosarasokat úgy kellett vinni... nem volt lábuk, egyiknek sem, és fiatal emberek voltak. Őket ápoltuk lent a Margitszigeten a háború alatt. Ezek az emberek úgy ragaszkodtak az élethez, hogy mikor jött a szirénázás délután vagy estefelé, azok úgy sírtak, hogy őket vigyük ki. Szörnyű volt azokat a beteg embereket látni, jaj, hogy bírtam én akkor még ezt, nem tudom. Nem tudom, hogy bírtam.

Hányszor volt olyan is, hogy bent voltunk Pesten, hivatalba jártam, este jöttem haza vonattal Sződligetre, és Dunakeszinél letettek minket a vonatról, mert támadás volt. Akkor azok a bombák, mint a gyertyák, úgy égtek, mint egy csillár, lángolt az ég és nappali fényt adott. Akkor bujkáltunk a lovarda, a versenypálya mellett. Mikor vége volt, akkor fölültünk újra a vonatra és jöttünk haza. Volt egyszer, hogy a hó miatt nem jöttünk haza, és a mozdonyvezető vitte a gyerekeknek a tejet. Dunakeszi és Újpest között megálltunk a hóvihár miatt, és hogy a gyerekek ne legyenek éhesek, a tejeskannákat kibontották, odaadták nekik.

Nálunk Sződligeten a szomszédban lakott egy zsidó család, a Molnár Katica néniék, akiknek itt volt a nyaralójuk. Nyáron mindig kint laktak, de év közben is sokat voltak itt. Aztán, amikor már tudták, hogy mi van vidéken, akkor beköltöztek végleg a pesti lakásukba; a Szív utcában laktak. Onnan kerültek el aztán a nagy gettóba. De hát segítettem nekik, vittem a gettóba is ennivalót – hát anyuka barátnője volt a Kató néni, a postán kollégák voltak. Hát hiába, Kató néninek a két fia és a férje is meghalt, csak a lányok maradtak meg. Az egyik fiát gyalog vitték el, Mosonmagyaróvárnál lőtték agyon, mert már nem bírta tovább menni, mert étlen-szomjan gyalog ment, vitték. A Laci fiát meg a férjét pedig a Dunába lőtték, pedig a Rózsi néni férje is katonatiszt volt. Molnár család volt, de a lányoknak már ugye, a férjük után más lett a

nevük. Az Irén, azt hiszem, Weber volt, a Lili pedig Léderer talán, Ernő bácsi volt a férje, aki olyan ronda vörös zsidó férfi volt, pedig a lányok gyönyörű szépek voltak.

Jaj, olyan jó volt nyáron! Két téglát vettünk, spárgára rákötöttünk fát, és az a víz tetején maradt a fa, és a téglá meg nem engedte, hogy elmenjen – az volt a kapu. Két kapura játszottunk, pólóztunk lent a Dunán együtt mindnyájan, és egyszer a Rózsi néni veszekedett a fiával, hogy Zoli, jössz ki rögtön! Nem jövök ki. Zoli, miért nem jössz ki? Anyu, hozd be a nadrágomat! Ahogy pólóztunk, én lehúztam a nadrágját, abba kapaszkodtam ő kibújt belőle és én eleresztettem, és ott volt meztelenül nem tudott kijönni. Majdnem megverte a Rózsi néni, aztán megértette, hogy miért nem tudott kijönni szegénykém.

Aztán volt itt két orvos, az egyik a dr. Erdélyi, őt nagyon megkínózták. Ő nem volt zsidó, csak zsidópárti. A másik orvos a Haumann doktor, ő zsidó volt, és bekerült Pestre, és aztán öngyilkos lett a gettóban. A Gabi barátnőm annak köszönheti az életét, ő mentette meg, a Haumann doktor. A Kemény Józsi bácsi, róla is van elnevezve az utca itt Sződligeten, ő is zsidó volt, őt is elvitték, sohase jött vissza, a felesége sem.

Én vittem krumplit, zsírt, meg lisztet az Acél bácsinak és a feleségének is a Tátra utcába, a védett házba, mert ők is anyukámnak voltak a barátai, és segítettem nekik. Volt, hogy nem tudtam kimenni, mert a nyilasok jártak és figyelték, hogy mi mozog a védett házaknál, ezért volt, hogy ott aludtam egy éjjel. Undokok voltak a nyilasok, nagyon utálatosak. Aztán egyszer későn elkaptak engem. Itt a Tátra utcában laktam én is, és megálltam ott egy ház előtt, nem tudom, miért, és mindjárt lekapcsoltak, bevittek az Andrássy út 60-ba egy éjszakára. Akkor igazolták a 62-es postán, hogy este 10 óráig dolgoztam, és ott lakom a Tátra utcában, de míg az kiderült, jaj! Hiába volt papírom, sok hamisítvány volt, és már nem fogadtak el semmit, úgyhogy másnap igazolták csak. Hiába mondtam, nem lehetett beszélni, mert olyan hülyék voltak ezek. Soha nem felejttem el, úgy kellett állni a folyosón, hogy az orrom a falhoz kellett érjen, ha kicsit lejjebb léptem, akkor már szóltak ránk, nem bántottak, de szóltak ránk. Egész éjjel úgy kellett állni, sokan voltunk. Volt egy félkezű ember, nyilas, az vigyázott. Olyan volt, hogy ha valaki már lerogyott, nem nézte, hogy nő, vagy férfi, ütött. Nem mertem lerogyani, úgy féltem, egész idő alatt azért imádkoztam, hogy

legyen annyi erőm, hogy kibírjam. És akkor reggel bejött a nem tudom, milyen vezető és akkor az megmondta, itt van az igazolvány, 62-es postán 10 órakor jöttem el és mentem a Tátra utcába haza. Na, hát mindenesetre sok rosszon mentünk keresztül, de a jó Isten megsegített.

'44 végén kimentem Ausztriába, Bécsbe a nagynémémhez, nagymamám testvérhúgához. Az unokatestvérem, Öcsi ugye, hajóskapitány volt, és vele elmentünk először Győrbe. Ott én kiszálltam a hajóból, bementem a győri postára és ott dolgoztam. Mikor már Győrhöz följöttek az oroszok [1945. március 28-án – a szerk.], akkor kimentem Bécsbe a nagynémémhez És akkor kint rekedtem, '46-ban jöttem csak haza. Szegény nagynémém az utolsó kakaójából csinált tortát nekem '45-ben a születésnapomon, és betette a spájzba, hogy majd másnap megesszük. Közben bejöttek az oroszok; két orosz bement a spájzba és első, amit elvittek az én tortám volt.

Aztán, hogy itthon közben mi volt, azt csak abból tudom, amit anyukáék meséltek. Velünk szemben volt az oroszoknak a konyhája, onnan néha adtak valamit, mert anyukám volt nekik a tolmács, így szépen átvészelték a fölszabadulást. A két húgomat a fa mögé meg a pincébe dugták az oroszok elől, ahogy elmesélték.

A férjem apját, aki hajókat gyártott lent Tolnán, azt tudom, hogy kivégezték az oroszok, mert a németeknek volt éppen akkor egy nagy hajórendelése, meg csónak meg a hajókhoz tartozó propellerek, meg motorcsónakok meg ilyenek. Őt ott fejbe lötték az oroszok. Ott maradt az anyósom hat gyerekekkel. Jó, hát akkor már a Feri nagy volt, de a többiek nem. Svábok voltak – ők németajkú magyarnak vallották magukat –, és hát akkor ez sem jött jól.

Én mondjuk nem féltem az oroszoktól, mert én megtanultam, hogy nem szabad tőlük félni; csak avval próbálkoznak, ha látják valakin, hogy fél. Soha nem bántottak, soha, és nem tudom, hogy miért, de én nem féltem tőlük. Ami viszont biztos, hogy az oroszok tőlünk is sok mindent elvittek: Bösendorfer zongoránkat, a pingpongasztalunkat, a nagy, 24 személyes ebédlőasztalt, sok bútort, mindent elvittek mitőlünk. Anyuka varrógépét is elvitték. A nagymamáé az Imre bácsi házában

volt eldugva, mert a nagymama, míg élt, ugye, ott varrt vele, ezért azt nem tudták elvinni, mert nem találták meg.

Háború után

1946-ban jöttem haza Bécsből, de a férjem katonatiszt volt, és hadifogságba került. Ludovikás tiszt volt, és akkor abból baj volt. Baján volt elhelyezve, mint hadnagy, és mint százados jött haza, mert közben fölemelték. A háború után fogságban volt, el volt ott ítélve, '52-ben jött csak haza, és akkor állás nélkül volt szerencsétlen; én dolgoztam, ő vezette a háztartást, főzött, minden. Letette a kőműves-vizsgát, elment dolgozni, egy hét múlva kirúgták. Elment akkor, a kútásó vizsgát letette, elment dolgozni, nem telt el egy hónap, megint kirúgták. Szóval ezek olyan dolgok, amiket így elmondva el se hiszik az emberek, de így voltak. Na, ezzel nem kell, nem lehet dicsekedni, ugye. Idehaza volt már több mint egy éve, de az utcán, ha ment és látott egy krumplihéjat vagy egy hagymaszárat, már hajolt le és vette fel.

Én felszabadulás után lementem a mezőgazdaságba, mert a postán egy tojást se tudtam venni a fizetésemből, és akkor kitanultam az állattenyésztést. Egy évig jártam iskolába esti tagozaton. A nagynéném írt Csoma-Szabadiból, hogy jöjjünk le, jön az aratás, menjünk le a cséplőgép mellé dolgozni. Akkor a húgommal elmentünk, Katalival a cséplőgép mellé. Ottan bulgár katonák voltak, és a nagynéném, anyukámnak a nővére, ő tolmács volt az oroszoknál is meg a bulgároknál is, mert mind a két nyelvet valamennyire értette. Ott voltunk nála, a cséplőgép mellett dolgoztunk. Mikor megkaptuk a cséplőrészünket, akkor a húgom visszajött Pestre, fölhozta az én részemet is. Én akkor Szentbalázson voltam telepvezető. Akkor Szentbalázsról elmentem a tétényi hizlaldába. A tétényi hizlaldából – évszámokat már nem tudok mondani – lementem a tolnaszigeti serneválhoz [*sertésnevelő telep – a szerk.*], és a szedres-hidjapusztai üzemegység vezetője lettem '53 májusáig.

Onnan kiléptem az édesanyám betegsége miatt májusában, akkor hazajöttem Sződligetre. Édesanyámat ápoltam, de szegény még abban az évben nyáron meg is halt. Utána visszamentem a postára Érdre, onnan meg Pusztazámorra mentem, postamester lettem.

1956

1956-ban született a fiam, Józsika. Akkor én postamester voltam Pusztazámoron. Nem volt semmi különösebb ott, mint máshol, csak engem piszkáltak azzal, hogy én mindig kinyitottam a postát, a forradalom alatt is.

1956-ban a férjemet tüdővel operálták Pesten. Az öcsém akkor éppen katona volt, és szabadságon volt nálam két hétig Pusztazámoron. Akkor együtt mentünk be öcsémmel, anyósommal – ő is itt volt nálam akkor – és a nyolc hónapos fiammal a Ludovika mellett a kórházba meglátogatni a férjemet. Aztán az öcsém föltett minket a buszra, mi hazamentünk, és ő meg ment, bevonult a katonákhoz. Bement, de mire beért, már kitört a forradalom, és akkor ő is átállt a forradalmárokhoz. Sorkatona volt, kellett visszamennie, és nem ment vissza, hanem bement a tüntetőkhöz, a Ludovika téren volt. Amikor leverték a forradalmat, akkor a mentőkkel kimentek. Ott volt a Teri mentős ápoló, a későbbi felesége. Megszerették egymást, megesküdtek és mentőautóval kimentek Ausztriába, és onnan mentek aztán egészen Kanadába, Torontóba. Szegény öcsém távollétében halálra volt ítélve '56-ban, azért nem mer a mai napig sem hazajönni. Azt mondja, nem bízik a magyarokban – van valami igaza.

Én ott voltam Pusztazámorban, anyósom meg haza akar menni Tolnába. Hát nem tudtam mit csinálni vele, mert közlekedés nem volt, szegény öregasszony meg a gyerekeihez akart menni, hát én csak a menyé voltam. Mikor már lecsendesedett, a forradalomnak vége volt, akkor bejöttünk megint Pestre, kerestem az uramat. Anyósomat föltettük Pesten egy tehervonatra, ami lement Szekszárdra – az ott van közel Tolnához –, én meg fölmentem Gabi barátnőmhöz a 8 hónapos kisfiammal, megkértem őket, hogy vigyázzanak a gyerekemre, én elmegyek keresni az uramat. Hát elmentem először abba a kórházba, ahol feküdt. Ott azt mondták, hogy elszállították a Rókus kórházba, mert a szobájukat találat érte. A Rókus kórházban azt mondták, hogy elszállították a János kórházba. Akkor fölmentem a János kórházba, de ott zűrzavar volt, onnan is elszállították, úgyhogy ott mászkáltam összevissza és mind gyalog, mert semmi jármű nem volt, romok voltak még mindenhol. Végül kiderült, hogy Kőbányára vitték, ott találtam meg egy kórházban. Akkor mondták, hogy még neki nem szabad eljönni, mert ugye, műtét után hurcolták ide-oda, még bent kell maradnia. Én akkor visszamentem Gabiékhöz, de akkor már este volt, és egy orosz autó megállított, hogy mit keresek, mert kijárási tilalom van.

Én mondtam, hogy az uramat voltam a kórházban látogatni, és most megyek haza a fiamhoz; egész jól beszéltem még akkor oroszul. Akkor azok rendesek voltak, fölhoztak a Moszkva térre és csak onnan kellett gyalog tovább mennem.

Hatvanas évek

Utána a dolgok valamennyire rendeződtek, és ott éltünk Pusztazámoron. A fiamat, a Józsikát féltünk óvodába küldeni, mert nem tudott magyarul. Be kellett adni óvodába már hároméves korában, hogy tanuljon magyarul. Beszéltünk magyarul, de odahaza mindig németül beszéltünk. Engem úgy hívott, hogy Magda, és a férjemet, hogy Feri. Mindig így beszélt: te Magda, gyere ide, vagy mi van a Ferivel, meg minden, szóval így. Egy nap ott fürösztöm este, és azt mondja nekem: „Te, Magda mit szólnál hozzá, ha én téged anyunak hívnálak?” Mondom semmit, örülnék neki, hát anyukád vagyok. És a Feri mit szólna? Mondom, az is biztos örülne neki. Odajött a Feri, azt mondja Józsika: „Te Feri, tényleg nem haragudnál, ha apunak szólítanálak?” Nem, azt mondta, természetesen. Mindenki meg volt botránkozva, aki hallotta, hogy így szólítottuk egymást, és akkor már úgy látszik őt is zavarta.

Nagyon más lett minden a háború után, az öltözködés is teljesen megváltozott, ugye akkor már civilbe voltunk. Én – mivel vidéken laktam – a nagymamámnak a varrógépét levittem, megtanultam varrni, a fiának minden ruháját én varrtam. Én mindig magam varrtam a ruháimat, a gyerekeknek is, a férjemnek is: inget, mindent.

'62-ben feljöttünk Pusztazámorról, és elmentem a Bányagépgyárba Újpestre, a Baross utcába, és ott mint revizor dolgoztam egészen a nyugdíjazásomig. 1963-ban elváltunk a férjemmel, és azután nagyon sokat kellett dolgozni, mert egyedül neveltem a fiamat. Ugye, mindig két állásban voltam, mert a Bányagépgyár mellett a Babagyárban is dolgoztam, és szegény Józsikám minden reggel kiskocsival vitte el a babákat, amiknek ruhát varrtam. Délben bement a gyárba – mert ott volt a gyár közel –, hazahúzta az anyagot, az üres babákat; mindennap hozott 100 babát. Este jöttem a bányagépgyárból haza, fölvettem az ennivalót, megfőztem, és közben leültem a gép mellé, varrtam a babaruhákat. Vacsora után meg elkezdtem öltöztetni, és a Józsika zacskózta be a 100 babát, és másnap reggel ő adta le a gyárban. Ez évekig így ment, nem lehetett másképp. Volt úgy, hogy 11-kor feküdtünk le, mert öltöztettük

a babákat, én meg 4 órákor már keltem, készítettem a fiamnak a reggelit. A napközi otthonban az ebéd nem ízlett a Józsikának – ugye, ő hozzá volt szokva a házi koszthoz, a jó koszthoz –, úgyhogy befizettem itt Sződligeten az egyik vendéglőbe, és akkor iskola után mindig azt evett, amit akart.

De azért valahogyan mindig kijöttünk. Mindent pénzt arra költöttem, hogy a fiamnak olyan gyerekkort tudjak biztosítani, mint amilyen nekem volt, de hát még a felét sem sikerült.

Nyugdíjas évek

1976 áprilisában mentem nyugdíjba, '76 májusának végén mentem ki Olaszországba, és ott voltam '82-ig. Egyszer voltam idehaza, akkor is úgy jöttem, hogy karácsonyra, és már februárban vissza is mentem kezelésre. Először is a gerincemmel volt súlyos probléma, és azon felül még dermatitist is kaptam. Anikó unokatestvéremnek a férje pedig orvos volt kinn, és volt egy magánkórháza Torinóban, ahol 120-130 ember feküdt állandóan. Aztán különböző helyeken voltak kezeléseim, először Genfben, aztán Rinniben, Torinóban, szóval mindenfelé jártam Olaszországban. Akkor a nyelvet is megtanultam, de mára már elfelejtettem.

1982-ben jöttem haza Olaszországból, akkor én már nyugdíjas voltam, de nagyon keveset kaptam, ezért nyugdíj mellett elmentem a gödi tanácshoz dolgozni, és ott voltam igazgatási előadó egészen 1996-ig. Azóta itthon vagyok, és hát csinálom a kertet, vetek mindig valamit. Régebben tartottam állatokat is, kacsát, libát, tyúkokat, de ma már nem. A fiam és az unokám minden hétvégén jönnek meglátogatni, én pedig gyakran járok be Pestre a barátnőmhöz, aki már általános iskolában osztálytársam volt. A Gabival 80 éve vagyunk barátnők, és soha nem veszünk össze. Összeköt minket egy egész élet, az a sok emlék... jaj Istenem, csodálatos gyermekkort töltöttünk együtt. Amikor találkozunk, felelevenítjük ezeket a közös emlékeket.

Fényképalbum

Az interjúalany neve:	Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna
A fénykép címe:	Birkhofer család
A fénykép készítésének helye:	Bécs
A fénykép készítésének éve:	1880-as évek
Kulcsfigura:	Birkhofer Károly

Itt van ópapa és családja. Ez a férfi édesanyámnak a nagypapa, Birkhofer Ferenc. A legnagyobb fiú, Károly édesanyám apja, a másik két fiú a Feri bácsi és a Béla bácsi. A nagypapa Bécsben született, ott végezte az orvosi egyetemet, azután Pöstyénben lett fürdőorvos, de meghalt 1917-ben. Vadászaton volt és közben agyvérzést kapott.

Az interjúalany neve:	Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna
A fénykép címe:	Nagypapa
A fénykép készítésének helye:	Pöstyén
A fénykép készítésének éve:	1920.
Kulcsfigura:	Mörtl Lajos

Ő a nagypapa, vagyis a mostoha nagypapa, mert Birkhofer nagypapa, ugye meghalt '17-ben és akkor ő lett a nagymama második férje. Ő is pöstyéni volt, Mörtl Lajosnak hívták és a MÁV-nál volt tanácsos.

Az interjúalany neve: **Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna**

A fénykép címe: **Mici néni**

A fénykép készítésének helye: **Bécs**

A fénykép készítésének éve: **1921.**

Kulcsfigura: **Wimmer Mária**

Itt a Mici néni, anyukámnak a nagynénje, aki Perchtoldsdorfban lakott. Hozzá sokat kijártam aztán Bécsbe. Ezt a képet édesanyámnak küldte búcsúzási emlékül, amikor anyukámnak el kellett jönnie Pöstyénből Pestre, 1921-ben, rá is van írva a hátuljára.

16-17 éves koromban majdnem minden héten – minden nagyobb operára – mentem ki Bécsbe a nagynénémhez. Akkor már bejártam dolgozni Pestre, kettőkor végeztem, 2 óra 17-kor indult a vonat a Nyugatiból, ami Bécsben volt 5 órakor. Elmentem a nagynénémhez Perchtoldsdorfba, hát az anyyi, mintha Budapestről Újpestre mennék villamossal. Lefürödtem, átöltöztem – ott voltak kint a ruháim –, és mentünk este színházba, operába, valamit mindig néztünk. Előtte a Kursalonban uzsonnáztunk, az ma is megvan még.

Az interjúalany neve:	Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna
A fénykép címe:	Nagymama
A fénykép készítésének helye:	Pöstyén
A fénykép készítésének éve:	1928.
Kulcsfigura:	Wimmer Hermin

Ez pedig a nagymama Pöstyénben, édesanyám anyukája, Wimmer Hermin.

Az interjúalany neve: **Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna**
A fénykép címe: **Édesanyám Pöstyénben**
A fénykép készítésének helye: **Pöstyén**
A fénykép készítésének éve: **1917.**
Kulcsfigura: **Birkhofer Józsa**

Itt van a nagymama, a Cili néni (balra) és anyuka (hátról), a két testvér. A Cili néni lent volt Csoma-Szabadiban postamester, anyuka meg először Pesten, aztán idehaza volt Sződligetén. Az édesanyám, Birkhofer Józsa még Bécsben született, de ez a kép már Pöstyénben készült.

Az interjúalany neve:	Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna
A fénykép címe:	Édesanyám osztálytársaival
A fénykép készítésének helye:	Pöstyén
A fénykép készítésének éve:	1916.
Kulcsfigura:	Birkhofer Józsa (fent, középen)

Ez a pöstyéni polgári lányiskolában a végzősök tablóképe, ott van anyuka középen. Négy elemi és négy polgári végzett, lányok akkor még nem mehettek gimnáziumba. Érettségi után ő Pöstyénben dolgozott a postán, mert fiatalon meghalt az édesapja, és el kellett mennie dolgozni.

Trianon után a csehszlovákoknak nem tette le az állampolgársági esküt, így került Budapestre, el kellett jönnie. A szüleim 1921-ben ismerkedtek meg Pesten, a 72-es postán, mert mind a ketten ott kaptak állást, és még abban az évben össze is házasodtak.

Az interjúalany neve:	Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna
A fénykép címe:	Mulatság a Duna-parton
A fénykép készítésének helye:	Szódliget
A fénykép készítésének éve:	1920-as évek
Kulcsfigura:	László Antal (jobb szélén)

Ez a Duna-parton egy mulatság volt, a vendéglős tartotta, ők rendezték. Amikor idekerültünk, akkor szinte az egész település üres volt, mert ez tulajdonképpen egy nyaralótelep volt, és akkor kezdtek itt parcellázni. Mondhatjuk azt is, hogy egy tisztviselőtelep alakult itt, mert az itteniek közül legtöbben bent Pesten voltak tisztviselők. Az egész utca üres volt, csak fel Vác felé, a Határ útnál voltak házak, azon túl pedig fegyencetelep volt itt. A harmincas évek végére, a negyvenes évek elejére azért nagyjából beépült a település, de úgy igazán csak a háború után. Viszont volt rengeteg vendéglő már akkor is. A Katinka néni a Vasúti Vendéglőben volt, akkor a Tas néni volt ott a másik utcában, akkor a Kádár vendéglő volt, a Bedő, a Tar bácsi a Duna-parton, szóval annak ellenére, hogy nagyon kevesen laktak, mégis nagy élet volt a faluban.

Az interjúalany neve: **Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna**
A fénykép címe: **Szüleimmel egyévesen**
A fénykép készítésének helye: **Budapest**
A fénykép készítésének éve: **1924.**
Kulcsfigura: **László Magdolna**

Na, ez én vagyok egyévesen a szüleimmel. Itt szerintem még Pesten laktunk és ez a kép is ott készülhetett valahol.

Az interjúalany neve: **Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna**

A fénykép címe: **Szüreti mulatság**

A fénykép készítésének helye: **Sződliget**

A fénykép készítésének éve: **1930-as évek**

Kulcsfigura: **László Magdolna (középen ül)**

Ez azt hiszem egy szüreti mulatság alkalmával készült. Olyankor mindig beöltöztünk ilyen népi viseletbe. Ez is itt van Sződligeten, talán a Fő téren.

Az interjúalany neve:	Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna
A fénykép címe:	Színdarab
A fénykép készítésének helye:	Szödliget
A fénykép készítésének éve:	1930-as évek vége
Kulcsfigura:	László Magdolna (balról a harmadik)

Na, ez egy színi előadás, azért vagyunk így beöltözve. Ez is itt készült Szödligeten, a Fő téren, de nem emlékszem már, hogy mit adtunk elő. Állandóan volt valami mulatság abban az időben, mert nagy gyűjtések voltak. Először gyűjtöttek a katolikus templomra, akkor gyűjtöttek a református templomra, legutoljára az evangélikus templomra; öt, vagy hat család volt csak evangélikus, de a község összetartott.

Eleinte templom sem volt, csak '36-ban vagy '37-ben lett építve. A Határ úton, a Barácsi bácsinak a házában volt egy szoba átadva, egy kis helyiség, és ott volt a kápolna, oda jártunk misére is és gyónni is. A templomot anyukáék táncolták meg hozták össze, mert színdarabokat rendeztek – hát minden hónapban volt itt színdarab, volt úgy, hogy kétszer is –, ezeknek a bevételét összegyűjtötték, és abból lett építve a katolikus templom. Egy közös adakozás volt ez, szóval mindenki adott hozzá. Akkor ugyanígy fölépítették a református templomot, arra is így szedték össze a pénzt. Az már a végére került, az evangélikus templom, ami nem is lett befejezve. Ott van kint a vasútnál, az is felépült, csak nem lett befejezve, mert jött a háború.

Az interjúalany neve: **Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna**
A fénykép címe: **Mici néni háza**
A fénykép készítésének helye: **Bécs**
A fénykép készítésének éve: **1940-es évek**

Ez Mici néni háza Bécsben. '44 végén kimentem hozzá, és akkor kint rekedtem, '46-ban jöttem csak haza. Az unokatestvérem, Öcsi hajóskapitány volt, és vele elmentünk először Győrbe, ott én kiszálltam a hajóból, bementem a győri postára és ott dolgoztam. Mikor már Győrhöz följöttek az oroszok [1945. március 28-án – a szerk.], akkor kimentem Bécsbe a nagynémhez Szegény Mici néni az utolsó kakaójából csinált tortát nekem '45-ben a születésnapomra, és betette a spájzba, hogy majd másnap megesszük. Közben bejöttek az oroszok; két orosz bement a spájzba és első, amit elvittek az én tortám volt.

Aztán 1954-ben meghalt Bécsben a nagyném, de nem lehetett örökölni, úgyhogy abból a bécsi házból és egyebekből végül nem láttunk semmit.

Az interjúalany neve:	Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna
A fénykép címe:	Férjemmel
A fénykép készítésének helye:	Pusztazámor
A fénykép készítésének éve:	1950-es évek
Kulcsfigura:	Buchmüller Ferenc

A férjem katonatiszt volt, és hadifogságba került. Ludovikás tiszt volt, Baján volt elhelyezve, mint hadnagy, és mint százados jött haza, mert közben fölemelték. A háború után fogságban volt, el volt, '52-ben jött csak haza, és akkor állás nélkül volt szerencsétlen; én dolgoztam, ő vezette a háztartást, főzött, minden. Letette a kőműves-vizsgát, elment dolgozni, egy hét múlva kirúgták. Elment akkor, a kútásó vizsgát letette, elment dolgozni, nem telt el egy hónap, megint kirúgták. Szóval ezek olyan dolgok, amiket így elmondva el se hiszik az emberek, de így voltak. Na, ezzel nem kell, nem lehet dicsekedni, ugye. Idehaza volt már több mint egy éve, de az utcán, ha ment és látott egy krumplihéjat vagy egy hagymaszárat, már hajolt le és vette fel.

Az interjúalany neve:	Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna
A fénykép címe:	Családi kép
A fénykép készítésének helye:	Pusztazámor
A fénykép készítésének éve:	1959.
Kulcsfigura:	Buchmüller József (balra)

1956-ban született a fiam, Józsika. Akkor én postamester voltam Pusztazámoron. 1956-ban a férjemet tüdővel operálták Pesten. Az öcsém akkor éppen katona volt, és szabadságon volt nálam két hétig Pusztazámoron. Akkor együtt mentünk be öcsémmel, anyósommal – ő is itt volt nálam akkor – és a nyolc hónapos fiammal a Ludovika mellett a kórházba meglátogatni a férjemet. Fölmentem Gabi barátnőmhöz, megkértem őket, hogy vigyázzanak a gyerekemre, én elmegyek keresni az uramat. Hát elmentem először abba a kórházba, ahol feküdt. Ott azt mondták, hogy elszállították a Rókus kórházba, mert a szobájukat találat érte. A Rókus kórházban azt mondták, hogy elszállították a János kórházba. Akkor fölmentem a János kórházba, de ott zűrzavar volt, onnan is elszállították, úgyhogy ott mászkáltam összevissza és mind gyalog, mert semmi jármű nem volt, romok voltak még mindenhol. Végül kiderült, hogy Kőbányára vitték, ott találtam meg egy kórházban. Akkor mondták, hogy még neki nem szabad eljönni, mert ugye, műtét után hurcolták ide-oda, még bent kell maradnia. Én akkor visszamentem Gabiékhöz, de akkor már este volt, és egy orosz autó megállított, hogy mit keresek, mert kijárási tilalom van. Én mondtam, hogy az uramat voltam a kórházban látogatni, és most megyek haza a fiamhoz; egész jól beszéltem még akkor oroszul. Akkor azok rendesek voltak, fölhoztak a Moszkva térre és csak onnan kellett gyalog tovább mennem.

Az interjúalany neve:	Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna
A fénykép címe:	Kisfiam
A fénykép készítésének helye:	Pusztazámor
A fénykép készítésének éve:	1959.
Kulcsfigura:	Buchmüller József

Józsikát féltünk óvodába küldeni, mert nem tudott magyarul. Be kellett adni óvodába már hároméves korában, hogy tanuljon magyarul. Beszéltünk magyarul, de odahaza mindig németül beszéltünk. Engem úgy hívott, hogy Magda, és a férjemet, hogy Feri. Mindig így beszélt: te Magda, gyere ide, vagy mi van a Ferivel, meg minden, szóval így. Egy nap ott fürösztöm este, és azt mondja nekem: „Te, Magda mit szólnál hozzá, ha én téged anyunak hívnálak?” Mondom semmit, örülnék neki, hát anyukád vagyok. És a Feri mit szólna? Mondom, az is biztos örülné neki. Odajött a Feri, azt mondja Józsika: „Te Feri, tényleg nem haragudnál, ha apunak szólítanálak?” Nem, azt mondta, természetesen. Mindenki meg volt botránkozva, aki hallotta, hogy így szólítottuk egymást, és akkor már úgy látszik őt is zavarta.

Az interjúalany neve:	Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna
A fénykép címe:	Fiam elsőáldozása
A fénykép készítésének helye:	Sződliget
A fénykép készítésének éve:	1964.
Kulcsfigura:	Buchmüller József

Ez nem tömeges elsőáldozás volt, hanem Józsika egyedül áldozott. Akkoriban titokban kellett hittanra is járni vele. Bejártunk a Váci utcába, egy pincehelyiségbe, és minden vasárnap reggel 8 órakor ott volt az istentisztelet a gyerekeknek. Mi, szülők csak úgy a fal mellett a padok mellett álltunk, a padokba csak a gyerekek ülhetek és akkor volt hittan is.

Józsika itt nyolc éves. De szép kölyök volt, édes kis pofám! Mindig azt mondta az Éva: mit urizálsz, hogy kesztyűbe járatod? – hát igen, én arra adtam. Ugye, mindig két állásban voltam, mert a Babagyárban is dolgoztam, és szegény Józsikámm minden reggel kiskocsival vitte el a babákat amiknek ruhát varrtam. Délben bement a gyárba – mert ott volt a gyár közel –, hazahúzta az anyagot, az üres babákat. Este föltettem az ennivalót, megfőztem, és közben leültem a gép mellé, varrtam a babaruhákat. Vacsora után meg elkezdtem öltöztetni, és a Józsika zacskózta be, és másnap reggel ő adta le a gyárban. Ez évekig így ment, nem lehetett másképp.

Az interjúalany és családja

Interjúalany

Teljes név: **Buchmüller Ferencné sz. László Magdolna**

Születési hely és idő: Budapest, 1923.

Hol élt még: Sződliget 1925-1942

Budapest 1942-1944

Bécs (Ausztria) 1944-1946

Szentbalázs (Somogy m.) 1946-1953

Pusztazámor (Pest m.) 1953-1963

Sződliget (Pest m.) 1963-1976

Olaszország 1976-1982

Sződliget 1982-

Iskolai végzettség: érettségi

Foglalkozás: Postai alkalmazott 1942-1944. Budapest 62. Posta Hivatal

Mezőgazdasági munkás 1946-1953 (Szentbalázs, Tétény)

Postamester 1953-1962 (Pusztazámor)

Revizor 1962-1975 (Budapest)

Igazgatási előadó 1983-1996 (Göd)

Nemzetiség: magyar

Vallás: r. katolikus

Testvére 1

Teljes név: **László Katalin**

Születési hely és idő: Budapest, 1925.

Halálozás hely és idő: -

Hol élt még: Sződliget

Iskolai végzettség: érettségi

Foglalkozás: na.

Nemzetiség: magyar

Vallás: r. kat.

Testvére 2

Teljes név: **László Éva**

Születési hely és idő: Sződliget, 1930.

Halálozás hely és idő: -

Hol élt még: na.

Iskolai végzettség: érettségi

Foglalkozás: na.

Nemzetiség: magyar

Vallás: r. kat.

Testvére 3

Teljes név: **ifj. László Antal**

Születési hely és idő: Sződliget, 1936.

Halálozás hely és idő: -

Hol élt még: Budapest, Toronto (Kanada) 1956-tól

Iskolai végzettség: érettségi

Foglalkozás: na.

Nemzetiség: magyar

Vallás: r. kat.

Férj

Teljes név: **Buchmüller Ferenc**

Születési hely és idő: 1917, Tolna

Hol élt még: Pusztazámor, Budapest

Iskolai végzettség: na.

Foglalkozás: katonatiszt, postai alkalmazott

Nemzetiség: német

Milyen egyéb nyelveken beszél: magyar

Vallás: római katolikus

Testvérei: 1 fiú és négy lány

Gyermeke

Teljes név: **Buchmüller József**

Születési hely és idő: 1956, Budapest

Hol élt még: Sződliget, Göd

Iskolai végzettség: érettségi

Foglalkozás: postai alkalmazott

Nemzetiség: magyar

Milyen egyéb nyelveken beszél: német (gyerekkorban)

Vallás: római katolikus

Apa

Teljes név: **László Antal**

Születési hely és idő: Kézdivásárhely, 1891.

Halálozás hely és idő: Sződliget, 1984.

Hol élt még: Budapest 1920-1925, Sződliget

Iskolai végzettség: érettségi

Foglalkozás: postai alkalmazott (62.-es postán kézbesítőellenőr)

Nemzetiség: magyar

Vallás: római katolikus

Testvérei: Összesen tízen (László Géza és László Bálint ismert)

Apai nagyapa

Teljes név: **László Géza**

Születési hely és idő: Kézdiszentkereszt na.

Halálozás hely és idő: na.

Hol élt még: Kézdivásárhely

Iskolai végzettség: na.

Foglalkozás: gazdálkodó

Nemzetiség: magyar

Vallás: római katolikus

Szülei: na.

Testvérei: na.

Apai nagyanya

Teljes név: **Bokor Teréz**

Születési hely és idő: Kézdiszentlélek

Halálozás hely és idő: na.

Hol élt még: Kézdivásárhely

Iskolai végzettség: na.

Foglalkozás: háztartásbeli

Nemzetiség: magyar

Vallás: római katolikus

Szülei:na.

Testvérei: na.

Anya

Teljes név: **Birkhofer Józsa**

Születési hely és idő: 1900, Bécs

Halálozási hely és idő: 1953, Sződliget

Hol élt még: Pöstyén, Budapest, Sződliget

Iskolai végzettség: 4 elemi, 4 polgári

Foglalkozás: postai alkalmazott, majd háztartásbeli

Nemzetiség: osztrák, magyar

Milyen egyéb nyelveken beszélt: szlovák

Vallás: római katolikus

Testvér: Birkhofer Cecília (1892 (Bécs) – 1950 után (Csomaszabadi,
Férje: Mayer József, megh. 1944.)

Anyai nagyapa:

Teljes név: **Birkhofer Károly**

Születési hely és idő: Bécs, 1870.

Halálozási hely és idő: Pöstyén, 1911.

Hol élt még: na.

Iskolai végzettség: orvosi egyetem (Bécs)

Foglalkozás: fürdőorvos

Nemzetiség: osztrák

Vallás: római katolikus

Szülei: apja Birkhofer Ferenc

Testvér: Birkhofer Béla, Birkhofer Ferenc, Birkhofer Angéla)

Anyai nagyanya:

Teljes név: **Wimmer Hermin**

Születési hely és idő: Bécs 1870.

Halálzási hely és idő: na.

Hol élt még: Pöstyén, Sződliget

Iskolai végzettség: na.

Foglalkozás: háztartásbeli

Nemzetiség: osztrák, magyar

Vallás: római katolikus

Szülei: édesanyja (1829-1934, Sződliget)

Testvér: Wimmer Mária (megh.:1954, Bécs)

Wimmer Ferenc (járásbíró volt Budapesten az 1930-as években)

Családfa

